

Yksityisten sosiaalipalvelujen valvontasuunnitelma vuosille 2015-2016

Perusturvalautakunta 18.8.2015

YKSITYISTEN SOSIAALIPALVELUJEN VALVONTASUUNNITELMA VV. 2015-2016

1. LAINSÄÄDÄNTÖPOHJA JA MÄÄRITELMÄT

Yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta annettua lakia sovelletaan sellaisiin yksityisiin sosiaalipalveluihin, joita palvelujen tuottaja antaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla, jollei laissa toisin säädetä. Yksityisellä sosiaalipalvelulla tarkoitetaan yksityisen henkilön tai yhteisön tuottamia lasten- ja nuortenhuollon, vammaisten, kehitysvammaisten, vanhusten tai päihdehuollon palveluja tai muita vastaavia sosiaalihuollon palveluja. Lakia yksityisistä sosiaalipalveluista sovelletaan myös yksityiseen lasten päivähoitoon, joiden osalta valvontaa koskeva ohjeistus ei sisälly tähän suunnitelmaan.

Sosiaalihuollon palvelut

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (22.7.2011/922) mukaan yksityisen palvelujen tuottajan, joka

- 1) jatkuvasti tuottaa **ympäri vuorokautisia sosiaalipalveluja**, on saatava lupaviranomaiselta lupa palvelujen tuottamiseen ennen toiminnan aloittamista ja olennaista muuttamista. Lupaa haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella palveluita tuotetaan. Jos palveluja on useamman kuin yhden aluehallintoviraston alueella, lupaa haetaan sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomaiselta (Valvira). Lupahakemukseen on liitettävä yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (§ 1) mainitut liitteet
- 2) tuottaa **muuta kuin ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja tai päivähoitopalveluja** on tehtävä ennen toiminnan aloittamista ja olennaista muuttamista kirjallinen ilmoitus kunnan toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan. Ilmoituksessa on mainittavat samat tiedot kuin lupahakemuksessa (laki yksityisistä sosiaalipalveluista § 8). Kunnan on ilmoitettava aluehallintovirastolle tiedot ilmoituksenvaraisista palveluista ja vastuuhenkilön vaihtumisesta sekä toiminnan lopettamisesta (laki yksityisistä sosiaalipalveluista § 11-12) lukuun ottamatta tietoja sellaisista palvelujen tuottajista, jotka tuottavat ainoastaan sosiaalihuoltolain 17 §:n 1. momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvia tukipalveluja tai niihin rinnastettavia palveluja (kunnan rekisteriin kirjattavat palvelut).

Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava luvan myöntäneelle lupaviranomaiselle tai yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 11 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan toimielimelle.

Palveluja tuottavalla toimintayksiköllä tulee olla **palveluista vastaava henkilö**, joka vastaa siitä, että toiminta täyttää sille asetetut vaatimukset. Vastuuhenkilö nimetään toiminnan aloittamisilmoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä. Vastuuhenkilön vaihtumisesta on ilmoitettava luvan myöntäneelle lupaviranomaiselle tai yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 11 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan toimielimelle.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain mukaan toimintayksikön tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan sopiva siellä annettavalle palvelulle. Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja hoidettavien määrään nähden. Toimitilojen ja varusteiden tulee olla riittävät ja asianmukaiset.

Perhehoito toimeksiantosopimussuhteena ja omaishoitajat eivät kuulu tämän lain mukaisen valvonnan piiriin.

Yksityisiä ilmoituksenvaraisia sosiaalihuollon kotipalveluja antavien palveluntuottajien toiminta pitää usein sisällään myös lähi- ja/tai sairaanhoitajan tekemiä terveydenhuollon toimenpiteitä, kuten injektioita (mm. insuliinipistoksia), injektioita myös lihakseen pistoina (lääkehoitona), lääkkeiden jakelua annoksiin, lääkkeiden antoa / ottamisen seuraamista, verenpaineen mittauksia ja seurantaa, diabeteksen hoidon ja ravitsemustilan seurantaa, haavahoitoa jne. **Edellä mainittujen tehtävien eivät ole Aluehallintoviraston lupa- ja ilmoitusmenettelyssä katsottu kuuluvaksi sosiaalihuollon kotipalveluihin, vaan ne ovat terveyden- ja sairaanhoidon palveluja**, joita ohjaavat terveydenhuollon palveluista annetut säädökset ml. velvoite laatia potilasasiakirjat. Yksityisesti terveydenhuollon palveluja voi antaa joko ilmoituksenvaraisena itsenäisenä ammatinharjoittajana tai luvanvaraisena palveluntuottajana (esim. yhtiömuodossa tapahtuva toiminta). Lisätietoja terveydenhuollon lupa- ja ilmoitusmenettelystä saa aluehallintovirastoista.

Valvontaviranomaiset

Yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta vastaavat viranomaiset määrittävät yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 8 (33) §:ssä. Yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastoja niille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Käytännön valvontatyöstä vastaavat ensisijaisesti aluehallintovirastot.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toiminta-periaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi päivähoidon ohjauksessa ja valvonnassa.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisistä sosiaalipalveluista 1053/2011 (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/>)

Laki palvelujen tarjoamisesta (1166/2009) eli palvelulaki tuli voimaan 28.12.2009 ja lupamenettelyä koskevat säännökset tulivat voimaan 28.6.2010. Lain tarkoituksena on edistää palvelujen tarjoamisen vapautta ja siten panna täytäntöön ns. palveludirektiivi. Lain soveltamisalaan kuuluvat sellaiset yksityiset sosiaalipalvelujen tuottajat, jotka antavat palveluja vain yksityisesti maksaville asiakkaille sekä palveluntuottajat, jotka tarjoavat palveluja sekä kunnalle että yksityisesti maksaville asiakkaille. Lakia sovelletaan sekä luvanvaraisiin että ilmoituksenvaraisiin sosiaalipalveluihin. Lakia voidaan soveltaa myös perheasioiden sovittelua koskeviin lupiin.

Laissa yksityisistä sosiaalipalveluista valvontavastuu on annettu sekä valtionhallinnolle (Valvira ja aluehallintovirastot) että kunnille. Valvontaviranomaisten vastuita ja työnjakoa on selostettu alla olevassa tekstissä.

2. VALVIRAN TEHTÄVÄT

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto **Valvira** valvoo palveluja koko maan tasolla ja antaa ohjeita valvontatehtävissä aluehallintovirastoille ja kunnille. Valvira on tehnyt valvontasuunnitelmia useille palveluille. Näitä ohjelmia kunnat voivat käyttää omassa valvontatehtävässään.

Sosiaalihuollon valvonnan periaatteet on koottu yhteen asiakirjaan, joka toimii tulkinta-apuna yksittäisiä valvontaohjelmia sovellettaessa (Sosiaalihuollon valvonnan periaatteet). Valvonnan periaatteet, sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2015-2018 löytyvät [www-sivulta: valvira/ohjaus ja valvonta/valvontaohjelmat/sosiaali-ja-terveydenhuolto](http://www.valvira.fi/ohjaus-ja-valvonta/valvontaohjelmat/sosiaali-ja-terveydenhuolto).

Suunnitelmaperusteisen valvonnan painopisteinä v. 2015 ovat mm:

- lastensuojelun määräajat
- toimeentulotuen määräajat
- vanhuspalvelulain toimeenpano.

Vuosien 2016 - 2018 valvonnan suuntaviivoiksi on ennakoiden asetettu:

- kotiin vietävien palvelujen valvonta
- omavalvonnan kehittäminen
- itsemääräämisoikeuden toteutumisen valvonta

Valvontaa suunnataan riskiperusteisesti palveluketjujen toimivuuden valvontaan. Potilas- ja asiakasturvallisuus ovat valvonnassa keskeisenä tarkastelukohteena.

Valviran www-sivuilta löytyy myös ohjaus- sekä valvonta- ja tarkastuskäynnin kertomus. Sivuilta löytyy lisäksi valvontaa koskevia julkaisuja, ohjeita ja määräyksiä esim. omavalvontasuunnitelmaa koskien (Määräys 1/2014 - Yksityisten sosiaalipalvelujen ja julkisten vanhuspalveluiden omavalvontasuunnitelmasta).

3. ALUEHALLINTOVIRASTON TEHTÄVÄT

Aluehallintoviraston (AVIn) tehtävänä on

1) valvoa ja ohjata toimialueellaan tuotettuja yksityisiä palveluita yhteistyössä kunnan kanssa

2) antaa luvat omalla alueellaan ympärivuorokautisiin palveluihin

3) ns. palvelulain mukaan yhdessä kuntien kanssa antaa luvat sellaisille yksityisille sosiaalipalvelujen tuottajille, jotka antavat palveluja a) itse maksaville asiakkaille tai b) itse maksaville asiakkaille ja kunnille lukuun ottamatta niitä palvelujen tuottajia, jotka tuottavat ainoastaan sosiaalihuoltolain 17 §:n 1. momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvia tukipalveluja tai niihin rinnastettavia palveluja

4) yhdessä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) kanssa pitää valtakunnallista tietojärjestelmää (yksityisten palvelujen antajien rekisteri) ja ylläpitää palvelurekisteriä ilmoituksenvaraisista palveluista ja tuottajista

Yksityinen palveluntuottaja tekee lupahakemuksen aluehallintovirastolle ympärivuorokautisten sosiaalipalvelujen antamiseen erillisellä lomakkeella. Edelleen toiminnan muutoksesta ja lopettamisesta ilmoitetaan lomakkeilla, jotka löytyvät aluehallintoviraston internet-sivuilta. Myös saapumistodistus, joka kunnan on annettava palvelun tuottajalle ilmoituksena hakemuksen saapumisesta asianmukaisin liittein, löytyy osoitteesta <http://www.avi.fi>.

Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintoviraston yleisohjeistusta yksityisten sosiaalipalvelujen lupa- ja ilmoitusmenettelystä löytyy aluehallintoviraston verkkosivuilta samoin myös tiedotteita, joissa on lupamenettelyä koskevia ohjeita (mm. Tiedotteet 2015: Aluehallintovirastot yhtenäistävät avioliittolain mukaisen perheasiain sovittelun lupamenettelyä).

Rekisterit

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolla on omassa rekisterissään tiedot Ylöjärvellä toimivista ilmoituksen- ja luvanvaraisista yksityisistä palveluista. Näistä saa tiedot tarvittaessa AVI:stä.

Valvira ja aluehallintovirastot ylläpitävät Valveri-nimistä rekisteriä yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajista ja itsenäisistä ammatinharjoittajista.

Lain yksityisistä sosiaalipalveluista tultua voimaan (1.10.2011 alkaen) aluehallintovirasto ei enää ylläpidä ja päivitä ilmoituksenvaraisten sosiaalipalvelujen rekisteriä sosiaalihuoltolain 17 §:n 1. momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvista tukipalveluista tai niihin rinnastettavista palveluista, vaan rekisteriä pitää se kunta, jonka alueella palvelua annetaan.

Yksityisen palveluntuottajan on tehtävä toiminnastaan ilmoitus kaikkiin niihin kuntiin, jossa se antaa palveluja. Lausunnon AVlin rekisteröitävistä palveluntuottajista sekä kotipalvelujen tukipalvelujen tuottajan rekisteröimisen kunnan omiin järjestelmiin tekee jokainen kunta erikseen.

4. KUNNAN TEHTÄVÄT

Kunnan tehtävänä on

1) valvoa ja ohjata oman kunnan alueella olevia ympärivuorokautisia palveluja yhdessä

aluehallintoviraston kanssa

2) yhdessä aluehallintoviraston kanssa valvoa ja ohjata a) itse maksaville sekä b) itse maksaville ja kunnille tuotettuja ilmoituksenvaraisia palveluja oman kunnan alueella (palvelulaki)

3) valvoa ostopalvelujensa laatua muissa kunnissa

Yksityisten sosiaalipalvelujen lain mukaan palvelujen **sijaintikunnalla** on aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) kanssa rinnakkaisia valvontatehtäviä suhteessa sosiaalialan palvelujen tuottajien toimintaan. Yksityisen palvelujen tuottajan, joka harjoittaa muuta kuin ympärivuorokautista sosiaalipalvelutoimintaa, on tehtävä ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista tai lopettamista **kirjallinen ilmoitus** sille kunnalle, jossa palveluja annetaan. Ilmoituksenvaraisten yksikköjen pääasiallinen valvonnan päävastuu on kunnalla, jonka alueella yksikkö sijaitsee, riippumatta siitä, ostaako kunta yksiköstä palvelua vai ei.

Palvelujen **vastuuhenkilön vaihtumisesta** on myös ilmoitettava ilmoituksen vastaanottaneelle viranomaiselle. Kunnan on ilmoitettava toimintaa koskevat tiedot aluehallintovirastolle lukuun ottamatta niitä palvelujen tuottajia, jotka tuottavat ainoastaan sosiaalihuoltolain 17 §:n 1. momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvia tukipalveluja tai niihin rinnastettavia palveluja.

Kunnan tulee erityisesti huolehtia ostamiensa sosiaalipalvelujen asianmukaisuudesta. Kun kysymys on kunnan ostopalveluista, niin edellä mainitun lisäksi se kunta, joka on sijoittanut henkilön yksityiseen toimintayksikköön, valvoo sijoittamiensa **henkilöiden olosuhteita kyseisessä toimintayksikössä**. Ostettaessa palveluita yksityiseltä palvelun tuottajalta, on kunnan varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toimijalta. Kunnan tehtävänä on valvoa, että asiakas saa asiakas-, hoito-, palvelu- tai kuntoutussuunnitelman mukaiset palvelut.

Tämä valvontasuunnitelmaa koskee perusturvan alaisuuteen kuuluvien yksiköiden valvontaa.

Palvelun tuottajan ilmoitus kunnalle

Yksityinen palveluntuottaja tekee ilmoituksen kunnalle erillisellä lomakkeella. Lupaa ja ilmoitusta koskevat lomakkeet löytyvät aluehallintovirastojen verkkosivuilta (www.avi.fi).

Kunnassa valvojana on monijäseninen toimielin tai sen määräämä viranhaltija.

Ilmoituksenvaraisten eli ei-ympäri vuorokautisia palveluja antavien tuottajien on jätettävä kirjallinen ilmoitus sille kunnalle, jossa palveluja annetaan. Kunnan **vastuuviranhaltija** (=ko. palvelusektorin valvonnasta vastaava viranhaltija) **arvioi** ilmoituksen perusteella toiminnan asianmukaisuuden ja pyytää tarvittaessa palveluntuottajaa täydentämään ilmoitustaan, liitteitä tai antamaan lisätietoja. Palveluntuottajalle annetaan todistus ilmoituksen saapumisesta ja tieto arvioidusta kunnan ja aluehallintoviraston käsittelyajasta (enintään 3 kk). Kunta lähettää entiseen tapaan ilmoituslomakkeen liitteineen ja omalla lausunnolla varustettuna aluehallintovirastolle jatkokäsittelyä ja rekisteröintiä varten, mikäli kyseessä on muu kuin sosiaalihuoltolain 19 §:ssä tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluva tukipalvelu tai niihin rinnastettava palvelu.

Sosiaalihuoltolain 19 §:n 3 momentissa mainittujen kotipalveluihin kuuluvien tukipalveluiden tai niihin rinnastettavien palveluiden osalta rekisterinpidosta vastaa se kunta, jossa palvelua annetaan.

Yhteistyövelvoite aluehallintoviraston kanssa

Palvelulain mukaisten säännösten mukaan kunta ja aluehallintovirasto yhdessä käsittelevät palveluntuottajien ilmoitukset, luvat ja rekisteröinnin. Aluehallintovirasto ja kunta voivat suorittaa tarkastuksia erikseen tai yhdessä. Aluehallintoviraston toimiessa lupaviranomaisena se pyytää sijaintikunnan lausunnon lupahakemukseen ympärivuorokautista hoitoa antavasta yksiköstä.

Sijaintikunnan antamassa lausunnossa tulee ottaa kantaa toimintayksikön toimintaedellytysten asianmukaisuuteen. Lisäksi lausunnossa arvioidaan sitä, miten kyseinen palvelu sopii kunnan palvelujärjestelmään.

Kunnan ja palveluntuottajan yhteistyö

Valvontakäyntien lisäksi tehdään yhteistyötä palveluntuottajien kanssa seuraavin keinoin:

- kirjeet, kirjalliset ohjeet, tiedotteet
- sähköposti
- puhelinkontaktit
- yhteistyötapaamiset (aluehallintovirasto, kunta, palveluntuottaja)
- tilaajan ja tuottajan väliset palautekeskustelut
- asiakaskyselyt
- yhteydenpito ostopalvelusopimukseen liittyen
- asiakassijoituksiin liittyvät käynnit esim. hoito- ja palvelusuunnitelman tarkastukset)

Palveluntuottajan oma valvonta

Palveluntuottajan tulee täyttää laissa yksityisistä sosiaalipalveluista **säädetyt toimintaedellytykset** ja arvioida **jatkuvasti toimintaansa**. Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan on laadittava toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi oma valvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palvelujen tuottajan sosiaalipalvelut ja palvelukokonaisuudet. Oma valvontasuunnitelma on pidettävä julkisesti nähtävänä ja sen toteutumista on seurattava. Oma valvonnan toteutuminen on olennainen osa toimintayksikön toimintaa. Määräykset oma valvontasuunnitelmasta löytyvät osoitteesta: www.valvira.fi -> sosiaalihuolto -> oma valvonta.

5. VASTUU VALVONTATEHTÄVISTÄ KUNNASSA

Lähtökohtana on se, että valvontatehtävät ovat sellaisella henkilöllä, joilla on riittävä sisältöasiantuntemus arvioida mm. toimintaan vaadittavat tilakysymykset, toimintavälineistö, henkilöstön määrä, sen rakenne ja koulutus. Mikäli yksikössä hoidetaan eri tahojen sijoittamia asiakkaita (esim. päihdeasiakkaat ja mielenterveyskuntoutujat), tehdään valvonta tarvittaessa eri tahojen yhteistyönä (mm. yhteiset tarkastuskäynnit).

Ympäri vuorokautista toimintaa suunniteltaessa ja aloitettaessa yhteistyötä tehdään tuottajan, aluehallintoviraston ja kunnan kesken tiiviisti. **Kunnassa vastuuhenkilönä on useimmiten vastuualueen esimies.** Ennen toiminnan aloittamista aluehallintoviraston lupaa varten tarvitaan sijaintikunnan lausunto. Samoin lausunto annetaan ilmoituksenvaraisesta toiminnasta, ellei se ole sosiaalihuoltolain 17 §:n 1. momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvaa tukipalvelua tai niihin rinnastettavaa palvelua.

Sosiaalihuoltolain 17 §:n 1. momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvien tukipalveluiden tai niihin rinnastettavien palveluiden osalta se vastuuhenkilö, jolla on tehtäviinsä kuuluva oikeus tehdä viranhaltijapäätöksiä, tekee ilmoituksen saapumisen jälkeen päätöksen yksityisen sosiaalipalvelutoiminnan rekisteriin hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Päätös annetaan palveluntuottajalle tiedoksi normaalin viranhaltijan päätösmenettelyn mukaisesti.

Ostopalvelujen laadun seurannassa asiakkaan asioita hoitava vastuutyöntekijä on luonnollinen palvelujen laadun arvioija, mikä on käytännöllistä tehdä silloin kun asiakasasioissa pidetään yhteyttä ja tehdään käyntejä toimintayksikköön. Koska vastuutyöntekijän rooli on ensisijaisesti vastata ja huolehtia asiakkaansa hyvinvoinnin ja huolenpidon sekä kuntoutumisen toteutumisesta, hänellä ei voi olla kovin vahvaa valvojan roolia. Oman kunnan alueella valvonnan hoitaa tähän nimetty henkilö, jolla on selkeä valvojan ja tarkastajan rooli ja nämä tarkastuskäynnit on syytä tehdä kerran vuodessa tai välittömästi ongelmien ilmetessä. Lastensuojelun ympäri vuorokautisten palvelujen pääasiallisena valvojana on Tampereen kaupungin Asiakasohjaus Luotsi kilpailutuksen perusteella hyväksytyjen palveluntuottajien valvonnassa.

Yhteenvetona valvontatehtävät ja vastuuhenkilöt:

- lausunnot AVI:lle ympäri vuorokautisesta palvelusta oman kunnan alueella ennen toiminnan aloittamista (vastuuhenkilö)
- tarkastuskäynnit ympäri vuorokautisista palveluista oman kunnan alueella kerran vuodessa (vastuuhenkilö)
- ostopalvelujen valvonta muiden kuntien alueella asiakaskäyntien yhteydessä (asiakasvastuutyöntekijä)
- lausunnot AVI:lle niistä ilmoituksenvaraisista palveluista omassa kunnassa, jotka eivät ole sosiaalihuoltolain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvia tukipalveluita tai niihin rinnastettavia palveluita. (vastuuhenkilö)
- päätökset yksityisen sosiaalipalvelutoiminnan rekisteriin hyväksymisestä (sosiaalihuoltolain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvat tukipalvelut tai niihin rinnastettavat palvelut) (vastuuhenkilö, jolla oikeus viranhaltijapäätöksen laadintaan).

Rekisterin ylläpidosta vastaa perusturvakeskuksen toimistos sihteeri.
ilmoituksenvaraisten palvelujen seuranta ja valvonta muissa kunnissa (asiakasvastuutyöntekijä)

6. VALVONNAN KOHTEET, VASTUUHENKILÖT JA ASIAKIRJOJEN SÄILYTYS YLÖJÄRVELLÄ

Päävastuu yksityisten palvelujen valvonnan toteuttamisesta on vastuualueiden esimiehillä. Vastuualueiden esimiehet antavat lausunnot aluehallintovirastolle sekä huolehtivat vuotuisista ja muista tarkastus- ja valvontatoimista palveluyksiköissä yhteistyössä tehtävääalueiden esimiesten kanssa.

Lapsiperheiden palvelut

a) Luvanvaraiset

Ylöjärven alueella toimivat lastensuojelulaitokset
ostetut palvelut muissa kunnissa (mm. lastensuojelulaitokset, yhteistyössä asiakasohjaus Luotsin rooli)

b) Ilmoituksenvaraiset

Ylöjärven alueella toimivat (mm. lastensuojelun avopalveluja tarjoavat yritykset)
ostetut palvelut muissa kunnissa,
perhetyön palvelut (kotihoidon perhetyö, ohjaava ja tehostettu perhetyö)

Vastuuhenkilöt:

Lastensuojelun palvelut: sosiaalityön johtaja/ johtava sosiaalityöntekijä
Perhetyön palvelut: ehkäisevien ja korjaavien hyvinvointipalvelujen johtaja/
perhetyön palvelujohtaja

Kehitysvammaiset ja vammaiset

a) Luvanvaraiset

ostetut palvelut muissa kunnissa (mm. palveluasuminen)

b) Ilmoituksenvaraiset

Ylöjärven alueella toimivat (mm. tuettu asuminen, kotihoidon palveluja antavat yritykset)
ostetut palvelut muissa kunnissa

Vastuuhenkilöt:

Kehitysvammais- ja vammaispalvelut: sosiaalityön johtaja/ johtava sosiaalityöntekijä

Päihdehuolto

a) Luvanvaraiset

ostetut palvelut muissa kunnissa (mm. palveluasuminen, kuntoutus, katkaisuhuolto)

b) Ilmoituksenvaraiset

Ylöjärven alueella toimivat (mm. tuettu asuminen)
ostetut palvelut muissa kunnissa

Vastuuhenkilöt:

Päihdehuollon palvelut: sosiaalityön johtaja / johtava sosiaalityöntekijä

Mielenterveyskuntoutajat

a) Luvanvaraiset

ostetut palvelut muissa kunnissa (mm. palveluasuminen, kuntoutus)

b) Ilmoituksenvaraiset

Ylöjärven alueella toimivat (mm. tuettu asuminen)
ostetut palvelut muissa kunnissa

Vastuuhenkilöt:

Mielenterveyspalvelut: ehkäisevien ja korjaavien hyvinvointipalvelujen johtaja
(perhekeskuksen ylilääkäri)

Vanhustenhuollon palvelut

a) Luvanvaraiset

Ylöjärven alueella sijaitsevat palvelut (mm. tehostettu palveluasuminen)
ostetut palvelut muissa kunnissa (mm. tehostettu palveluasuminen)

b) Ilmoituksenvaraiset

Ylöjärven alueella toimivat (mm. palveluasuminen)
ostetut palvelut muissa kunnissa (mm. palveluasuminen)

Vastuuhenkilöt:

Vanhusten asumispalvelut: hoito- ja kuntoutumispalvelujen johtaja/ vanhustyön johtaja

Kotihoidon palvelut (ilmoitetut / tietoon tulleet)

a) Ilmoituksenvaraiset (AVI)

Ylöjärven alueella toimivat (mm. kotihoidon palveluja vanhuksille, vammaisille ja lapsiperheille tarjoavat yritykset)
ostetut palvelut muissa kunnissa

b) Ilmoituksenvaraiset (kunnan rekisteröimät palvelut)

Ylöjärven alueella toimivat (mm. kotihoidon tukipalveluja tuottavat yritykset, henkilökohtaista apua tuottavat yritykset)

Vastuuhenkilöt:

Kotihoidon palvelut ja tukipalvelut: hoito- ja kuntoutumispalvelujen johtaja/
johtava kotihoidon esimies

Yritysten ilmoitukset, valvontaan liittyvät lausunnot ja muut asiakirjat säilytetään kullekin osa-alueelle nimetyn vastuuhenkilön päätöksissä.

Valvontasuunnitelman liitteenä ovat tämänhetkiset luettelot niistä yksityisistä sosiaalipalveluista, joita kunnan on alueellaan valvottava. Tämän lisäksi kunnan on valvottava muihin kuntiin sijoittamiensa asiakkaiden hoidon laatua ja sen toteutumista. Valvontatietojen ylläpito kuuluu palvelun valvonnasta vastaavalle henkilölle.

7. VALVONTATIHEYS

Vanhustyön ja vammaispalveluiden valvonnassa käytetään Valviran linjausten mukaista valvontaa. Raportoinnissa käytetään ensisijaisesti Valviran ja AVI:n käyttämää tarkastuskertomuslomaketta.

Ympäri vuorokautisissa palveluissa tarkastus ja arviointi tehdään ennen toiminnan aloittamista. Sen jälkeen tarkastus tehdään kerran vuodessa ja tarkastuskertomus lähetetään aluehallintovirastoon ja toimintayksikköön.

Ilmoituksenvaraisissa palveluissa valvontavastuussa olevan viranhaltijan tehtävänä on tarkastaa ilmoituslomake ja arvioida toiminnan aloittamisedellytykset ja tutustua palvelun tuottajaan viimeistään puolen vuoden sisällä toiminnan aloittamisesta. Vastuuhenkilö lähettää uuden

palveluntuottajan ilmoituksen ja lausuntonsa aluehallintovirastolle niistä palveluista, jotka eivät ole sosiaalihuoltolain 17 §:n 1. momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kotipalveluihin kuuluvia tukipalveluita tai niihin rinnastettavia palveluita. Kotipalvelun tukipalveluista tai niihin rinnastettavista palveluista vastuuhenkilö tekee päätöksen yksityisten sosiaalipalvelujen rekisteriin hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Aina kun ilmenee aihetta, vastuuhenkilö puuttuu välittömästi epäkohtiin ja koettaa saada korjausta aikaan neuvonnalla ja ohjauksella.

Valvonnasta vastaava henkilö tapaa tai on muutoin yhteydessä kerran vuodessa ilmoituksenvaraisten palvelujen tuottajiin, jolloin käydään läpi asiakkaiden palvelutarpeita ja mm. ostopalvelujen piirissä olevien asiakkaiden hoitosuunnitelmia.

8. VALVONNAN JA TARKASTUSKÄYNTIEN SISÄLTÖ

Tarkastukseen kuuluu asiakirjoihin perehtyminen

- valvontakohdetta koskevat asiakirjat ja mahdolliset lupaehdot
- mahdolliset valvontakohteelle annetut aikaisemmat huomautukset tai määräykset
- mahdolliset tarkastuksen jälkeen kirjatut valitukset, yhteydenotot tms.

Lisäksi tarkastukseen kuuluu seuraavia asioita:

- harjoitettavien toimintojen tarkastus, onko toiminta myönnetyn luvan mukaista
- tilojen tarkastus: mm. tilojen puhtauden, esteettömyyden havainnointi jne.
- toimintatapojen tarkastus: henkilökunnan työskentelytapojen ja mahdollisten riskien havainnointi, esim. työsuojaus
- toiminnan sisällön tarkastus esim. päivä-, viikko-ohjelmat, retket ja asiakaspalautteisiin tutustuminen jne.
- henkilökuntaa koskevien vaatimusten toteutuminen, mm. osaamistodistukset, esim. lääkehoitokoulutuksesta, hygieniapassit, ensiapukurssit 12

Tarkastuksissa on hyvä olla mukana yksikön vastuuhenkilö. Vastuuhenkilö vastaa suoraan lain nojalla toimintayksikkönsä toiminnallisesta johtamisesta. Vastuuhenkilöllä on yksikkönsä toiminnallisesta johtamisesta vastuussa olevana toimijana keskeinen rooli palvelujen tuottamisen ja palvelujen laadun näkökulmasta.

Tarkastuksesta laaditaan lausunto tai tarkastuskertomus, joka tehdään aina, vaikka puutteita ei havaittaisikaan. Puutteista ja epäkohdista tehdään merkinnät tarkastuslomakkeelle ja ilmoitetaan määräaika, johon mennessä ne pitää korjata, minkä jälkeen tehdään uusintatarkastus. Tarkastuskertomus toimitetaan toimintayksikköön ja aluehallintovirastoon, joka tallentaa rekisteriin tiedot laissa yksityisistä sosiaalipalveluista säädetyllä tavalla. Lausuntoa ei lähetetä sosiaalihuoltolain 17 §:n 1. momentin 3 kohdassa tarkoitetuista kotipalvelun tukipalveluista tai niihin rinnastettavista palveluista.

Tarkastuskäynnin lisäksi tietoa palvelun laadusta voidaan saada asiakkailta, omaisilta ja kunnan muilta viranomaisilta. Asiakkaita on informoitava muistutus- ja kantelumenettelyistä. Kielteiseen palautteen on reagoitava nopeasti.

Tarkastuskäynnille voidaan lähteä heti ilmoittamatta siitä etukäteen. Käynti suunnitellaan ja tehdään yhdessä toisen virkamiehen kanssa tai aluehallintoviraston tarkastajan kanssa. Vastuuhenkilön tulee dokumentoida yhteydenotot ja tehdyt toimenpiteet niin, että tieto on tarvittaessa helposti löydettävissä.

9. VALVONNAN ENSISIJAIJÄRJESTYS VV. 2015-2016 JA SEURANTA

Valvontaa aikataulutetaan valvonnan tärkeyden mukaan siten, että riskialtteimpiin yksiköihin tarkastukset tehdään ensimmäisenä.

Ensisijaisuusjärjestys on seuraava:

- Ylöjärvellä olevat ympärivuorokautiset yksiköt, kun edellisestä tarkastuksesta on kulunut yli vuosi.
- Ylöjärvellä palveluja antavat ilmoituksenvaraiset tuottajat, joiden toimintaa ei ole aiemmin varsinaisesti tarkastettu ja valvottu.
- Muissa kunnissa sijaitsevat, ylöjärveläisille asiakkaille ympärivuorokautista palvelua antavat tuottajat. Näistä ensimmäisenä voittoa tuottavat yritykset, joita ei ole kilpailutettu.
- Muissa kunnissa olevat, ylöjärveläisille asiakkaille ei-ympärivuorokautista palvelua tarjoavat tuottajat

Tarkastuksissa ovat käytössä pääasiassa Aluehallintoviraston laatimat lomakkeet.

10. VALVONNAN SEURANTA

Valvontasuunnitelma päivitetään vuosittain. Uutta suunnitelmaa vahvistettaessa raportoidaan edellisen suunnitelman toteutuminen. Samalla tarkastetaan mahdolliset muutokset toiminnassa.